

Хулосаи

комиссияи ташхисии Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-064 дар назди Институди зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон (АИКТ) оид ба диссертатсияи Разоқова Фотима Сафармадовна дар мавзӯи “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку хоҷагидорӣ дурағаҳои дохилинамудии намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнаҳаҷм” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои кишоварзӣ аз рӯйи ихтисоси 06.01.05 - Селексия ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ.

Таҳқиқоти диссертатсионии Разоқова Фотима Сафармадовна дар мавзӯи “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку хоҷагидорӣ дурағаҳои дохилинамудии намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнаҳаҷм” муҳим ва актуалӣ буда, таҳқиқоти илмӣ ба анҷом расида доништа шуда, дорои ҳалли масъалаи аҳамияти соҳавӣ дошта ба шумор меравад. Мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ аз таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ дурағаҳои дохилинамудӣ аз намунаҳои нави аз нигоҳи ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнаҳаҷм алаҳхусус ба ирсияти аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ дурағаҳои дохили намудии F_1 ва F_2 , ки дар мавриди дурағакунии навъҳои ватанӣ серҳосили пахтаи миёнаҳаҷм бо намунаҳои ҷуғрофӣ дур ба даст оварда шуда бо аломатҳои арзишноки селекционӣ тавсиф меёбад, таҳқиқ карда шудааст.

Муҳимияти мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ. Дар шароити кунунӣ пахтапарварӣ яке аз соҳаҳои муҳими кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шумор меравад ва рушди минбаъдаи он аҳамияти зиёд дорад. Афзун гардидани истеҳсоли умумии пахта ва баланд бардоштани ҳосилнокии он бо истифодаи навъҳои нав ва дурағаҳои он талаботи истеҳсолоти кишоварзӣ ва саноати нассочӣ мебошад. Зеро муҳимтарин омилҳои баланд бардоштани ҳосилнокии пахта доштани навъҳои устувору серҳосил ва дурағаҳои гетерозисӣ бо иқтидори баланди ҳосилнокӣ ва сифати нах мебошад. Бинобар ин, таҳқиқ ва ба даст овардани аломатҳои арзишноку хоҷагидорӣ дурағаҳои дохилинамудии намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахта аҳамияти илмӣ амалӣ дошта, муҳимияти кори диссертатсионӣ мазкурро ташкил менамояд.

Навгонии илмӣ. Таҳқиқот дар солҳои 2014-2017 гузаронида шуда, бори аввал дар шароити Тоҷикистони Марказӣ ирсияти аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ дурағаҳои F_1 ва F_2 аз дурағакунии навъҳои маҳаллии серҳосил бо намунаҳои нави аз нигоҳи ҷуғрофӣ дур, ки ҳамчунин аломатҳои арзишноки селекциониро соҳибанд, таҳқиқ карда шудааст. Ба ғайр аз ин, коэффитсиенти ирсияти дурағаҳои F_1 ва F_2 аломатҳои аз нигоҳи селекционӣ арзишноки хоҷагидорӣ, морфологӣ ва физиологӣ муайян карда шудааст.

Аҳамияти амалӣ ва татбиқи натиҷаҳои таҳқиқот. Зоҳир намудани коэффитсиентҳои ирсияти аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ морфологӣ ва физиологӣ барои селекция назариявӣ ва амалӣ моҳияти муҳим доранд. Коэффитсиентҳои ирсият нисбат ба ин ё дигар аломатҳо ва дар ҳама популятсияҳо нишондоди дақиқи самарабахши интихобро медиҳад, ки ба селекционер имкони муайян намудани сермахсулии интихобро фароҳам меорад. Ба ғайр аз ин, хусусияти ба ирсиятгирӣ ва коэффитсиентҳоро дар мавриди дуругакуни ҳангоми интихоби намунаҳои волидайнӣ ба назар гирифтани зарур аст.

Саҳми муаллиф барои иҷрои диссертатсия. Дар диссертатсияи барои дифоъ пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллиф аз омӯзиши минбаъдаи илмӣ доир ба мавзуи диссертатсионӣ, гузаронидани таҳқиқоти саҳроӣ ва озмоишгоҳӣ, интихоби намуд ва навъҳои пахта, ҷамъбасти маводҳои таҷрибаҳои саҳроӣ, коркарди оморӣ, татбиқи натиҷаҳои бадастоварда иборат мебошад.

Ҷамъбасти натиҷаҳои таҳқиқот, таҳия ва ҷопи маводҳои илмӣ, омода намудани диссертатсия ва автореферат барои Ҷимоя иборат аст.

Диссертатсияи Разоқова Фотима Сафармадовна дар мавзуи “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку хоҷагидорӣ дурагаҳои дохилинамудии намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнаҳаҷм” новобаста ба он, ки баъзе ғалатҳои ба осонӣ ислоҳшавандаи имлоӣ ва услубӣ дорад, пурра ба талаботи Низомномаи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад.

Таҳхиси аввалияи диссертатсия дар Институти зироаткорӣ Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон гузаронида шуда, натиҷаи он дар ҷаласаи байни шӯъбаҳо ва озмоишгоҳҳои институт муҳокима гаштааст (протоколи №5 аз 05.10.2022).

Хулоса мусбат буда, ба кори илмӣ баҳои объективӣ дода шудааст. Кори диссертатсионӣ мазкур ба талаботи бандҳои 31,32 ва 33-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Он кори илман асоснокӣ ба итмомрасида ҳисобида шуда, дорои ҳалли масъалаҳои аҳамияти соҳавӣ дошта ба шумор меравад. Натиҷаҳои асосӣ ва муқаррароти кори пешниҳодгардида дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ба ҳайати олимони ва кормандони илмии Институти зироаткорӣ Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон (солҳои 2014-2017) пешниҳод гардида, қобили дастгирӣ шудаанд.

Мавзӯ ва мазмуни кори диссертатсионӣ Разоқова Фотима Сафармадовна аз рӯйи шиносномаи ихтисоси 06.01.05 - Селекция ва

тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ, инчунин ба талаботи феҳристи ихтисосҳое, ки аз рӯи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дараҷаи илмӣ дода мешавад ва бо қарори раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27.10.2022 фармоиши №237/шд, ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои Ҷумҳурии Тоҷикистон дода шудааст, мувофиқат мекунад. Ҷамзамон, таҳқиқот ба талаботи Феҳристи ихтисосҳое, ки аз рӯи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон унвонҳои илмӣ дода мешавад ва бо қарори Раёсати комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 25-уми ноябри соли 2021, таҳти №9 тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад.

Натиҷаҳои илмии бадастомада, хулоса ва пешниҳодҳои кори диссертатсионӣ дар 17 мақолаҳои илмии муаллиф, аз ҷумла 7-мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дарҷ гаштаанд. Шумораи маводҳои ҷопии муаллиф ба талаботи бандҳои 34 ва 35-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ” мувофиқат мекунад. Ҷангоми таҳияи кори диссертатсионӣ оид ба истифодаи сарчашмаҳо ва дигар маводҳои илмӣ бо нишондоди манбаи ба дастоварда риоя карда шудааст.

Кори диссертатсионӣ аз ҷониби муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои пайдарҳамӣ ва натиҷаҳои нави илмӣ ба талаботи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад, ки аз саҳми муаллифи кори диссертатсионӣ дар илм шаҳодат медиҳад.

Комиссияи таҳқиқот дар асоси банди 62-63-и Низомномаи Шӯрои диссертатсионӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст пешниҳод менамояд:

1. Диссертатсияи Разоқова Фотима Сафармадовна дар мавзӯи “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку хоҷагидорӣ дурағаҳои дохилинамудӣ намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнаҳаҷм” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои кишоварзӣ аз рӯи ихтисоси 06.01.05 - Селексия ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ ба Шӯрои диссертатсионии 6D.КОА-064-и назди Институти зироаткорӣ Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон барои Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул карда шавад.

2. Бо пешниҳоди комиссияи таҳқиқот Шӯрои диссертатсионӣ муқарраризони расмӣ аз рӯи мавзӯи диссертатсия шахсони мазкур таъин карда шаванд:

- **Алимуродов Абдузоҳид Султонович** – доктори илмҳои кишоварзӣ, профессори кафедраи биохимияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;

- **Ҷайдаров Зикриёхон Ёқубович** – номзади илмҳои кишоварзӣ, дотсенти кафедраи пахтапарварӣ, генетика, селексия ва тухмипарварии Донишгоҳи аграрӣ Тоҷикистон ба номи Шириншоҳ Шохтемур.

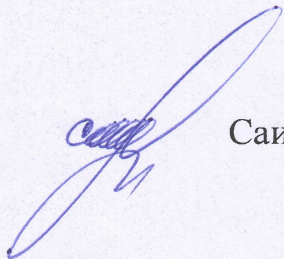
3. **Ба ҳайси муассисаи пешбар** - Институти ботаника, физиология ва генетикаи растани Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон муқаррар карда шавад.

4. Барои нашри эълон оид ба ҳимояи минбаъда ва ҷойгир намудани автореферат дар сомонаи муассиса ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад. Барои ҷопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис иҷозат дода шавад.

5. Саная ҳимоя 06 декабри соли 2023, соати 14⁰⁰ муқаррар карда шавад.

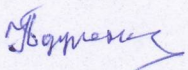
Раиси комиссия:

доктори илмҳои кишоварзӣ,
узви вобастаи АИКТ, профессор,
аъзои Шӯрои диссертатсионӣ

Саидзода С. Т.

Аъзоёни комиссия:

доктори илмҳои биологӣ,
аъзои Шӯрои диссертатсионӣ

Абдурахмонов Н. А.

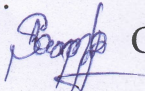
Номзади илмҳои кишоварзӣ

Кароматов Ш.Ш.

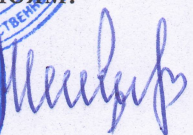
Имзои Саидзода С.Т.- ро тасдиқ менамоям:
сардори шӯъбаи таъминоти ҳуқуқӣ ва
кадрҳои ДАТ ба номи Ш. Шохтемур

Абдуҳалимзода Н.А.

Имзои Абдурахмонов Н. А.- ро тасдиқ менамоям:
нозири кадрҳои Институти зироаткорӣ АИКТ

Сайнизоми Б

Имзои Кароматов Ш.Ш.- ро тасдиқ менамоям:
нозири кадрҳои Маркази миллии
захираҳои генетикии АИКТ

Миҷғонаи Муҳиддин

23.09.2023